Memo

Van : Ingrid Oonk en Laurens Stortelder
Aan : College van B & W
Datum : 21 februari 2022
Kopie aan : Commissie Cultureel Erfgoed en Bredevoorts Belang
Onderwerp : Archeologie in Bredevoort

In de Commissie Cultureel Erfgoed is de omgang met archeologie in Bredevoort aan de orde geweest. Bredevoorts Belang heeft aangegeven graag ingeseind te worden, wanneer er graafwerkzaamheden in Bredevoort worden verricht. Op deze wijze kunnen vrijwilligers in de gaten houden of er bijzondere zaken naar boven komen, ook daar waar de grond in het verleden al geroerd is geweest. In deze memo gaan we nader in op de manier waarop gevolg gegeven kan worden aan dit verzoek.

Archeologiebeleid
Het beleid op het gebied van archeologie is vastgelegd in de archeologische maatregelenkaart, met de bijbehorende bepalingen. Deze kaart is inmiddels verwerkt in de bestemmingsplannen van de gemeente Aalten. In de Erfgoedverordening zit nog een vangnetpassage, voor het geval dat een bestemmingsplan nog niet is geactualiseerd op het gebied van archeologie.

Zonering
In z'n algemeenheid geldt dat het verboden is om zonder vergunning, of in strijd met bij zodanige vergunning gestelde voorschriften, in een archeologisch monument of een archeologisch verwachtingsgebied, de bodem te verstoren. In het archeologiebeleid van de gemeente Aalten is een zonering aangebracht. Deze is gebaseerd op de verwachtingswaarde, om in gebieden archeologische resten aan te treffen.

Historische kern Bredevoort
In de historische kern van Bredevoort is de archeologische verwachtingswaarde zeer groot. Voor dit gebied geldt dan ook de categorie "e*en gebied of terrein van archeologische waarde, beschermd stads- en dorpsgezicht".* Hier is archeologisch onderzoek noodzakelijk, wanneer het te verstoren gebied dieper is dan 40 cm en groter dan 0 m2. Met andere woorden, er moet in principe altijd onderzoek gedaan worden, wanneer er dieper dan 40 cm gegraven wordt.

Praktijk kabels en leidingen
In de praktijk liggen de kabels en leidingen voor nutsvoorzieningen, met uitzondering van rioolleidingen, op een diepte tussen de 0.4 en 1.10 meter. Deze nutsvoorzieningen liggen in de regel in de trottoirs. In nieuwbouw-situaties worden voor kabels en leidingen tracés aangewezen, waarbinnen de netbeheerder zijn kabels en leidingen moet leggen. In oude situaties, zoals in de kern Bredevoort, is dat niet het geval en liggen aan beide zijden van de straat kabels en leidingen. Wanneer er een kabel of leiding wordt vervangen of er een wordt toegevoegd, is het weinig zinvol om daar proefboringen te verrichten. De grond is daar immers, soms al meerdere malen, geroerd geweest. Omdat dezelfde grond weer teruggebracht wordt in de uitgegraven geul, is er wel een kleine kans dat zich in deze grond nog artefacten bevinden.

Contact met Bredevoorts Belang
Wanneer wij toestemming geven voor graafwerkzaamheden voor (vervanging van) kabels en leidingen en riolering, op plekken waarvan de grond bewezen geroerd is geweest, nemen we, conform de wens van Bredevoorts Belang, als verplichting in de vergunning op, dat het uitvoerend bedrijf contact opneemt met Bredevoorts Belang.

We nemen ook in de vergunning op, dat daartoe door Bredevoorts Belang aangewezen vrijwilligers, toestemming krijgen om de graafwerkzaamheden ter plekke te volgen.

Archeologische check
Wanneer archeologisch (voor)onderzoek mogelijk wel zinvol en/of noodzakelijk is, stuurt de gemeente deze aanvragen voor een archeologische check naar de regionaal archeoloog. Wanneer archeologisch onderzoek nodig is, wordt dit bij de netbeheerders neergelegd. De netbeheerders zijn hier bekend mee en laten vaker archeologisch onderzoek uitvoeren.

Regionaal archeoloog
De gemeenten in de Regio Achterhoek maken samen gebruik van de regionaal archeoloog. Deze is ondergebracht bij de ODA. Wanneer de vrijwilligers van Bredevoorts Belang menen dat er bij de graafwerkzaamheden iets bijzonders naar boven komt, kunnen zij direct met de regionaal archeoloog contact opnemen. Zij kan indien nodig ter plekke komen kijken, een voorstel doen voor wat er vervolgens moet gebeuren en hierover contact opnemen met de gemeente voor overleg.

Regionale afspraken grondwerkzaamheden
Al sinds 1983 zijn er regionaal afspraken gemaakt met netbeheerders, die regelmatig in de openbare ruimte werkzaamheden moeten verrichten. Deze afspraken (uitvoeringsvoorschriften) voor het leggen, hebben en onderhouden van kabels en leidingen van netbeheerders zijn vastgelegd in het UNOG (*Uniformiteit Netbeheerders Oostelijk Gelderland*) Handboek ondergrondse infrastructuren 2016.
In het handboek is tot nu toe niets opgenomen met betrekking tot archeologische vondsten of (voor)onderzoek. De UNOG agendacommissie gaan we hierop attenderen, zodat dit wordt besproken met de leden. Bij een eerstvolgende herziening van het handboek kan hierover iets worden opgenomen.

AVOI
In de AVOI (Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren) van de gemeente Aalten kennen we wel het voorschrift “het voorkomen of beperken van schade en overlast”. Hieronder wordt ook verstaan de bescherming van eventuele archeologische vondsten. Hoe hier in de praktijk invulling aan gegeven moet worden blijft lastig bij nutsvoorzieningen in geroerde grond. Het opnemen van uitvoeringsvoorschriften in het regionale handboek biedt duidelijkheid voor netbeheerders.

Overleg vergunningverleners
Om het belang van de archeologie extra onder de aandacht te brengen bij de vergunningverleners, anders dan voor nutsvoorzieningen, wordt een gesprek ingepland tussen de regionaal archeoloog en de vergunningverleners. Tijdens dit overleg wordt het archeologiebeleid nader toegelicht en kunnen vragen uit de praktijk worden besproken.

Cultuurhistorische inventarisatie

Gemeente Aalten

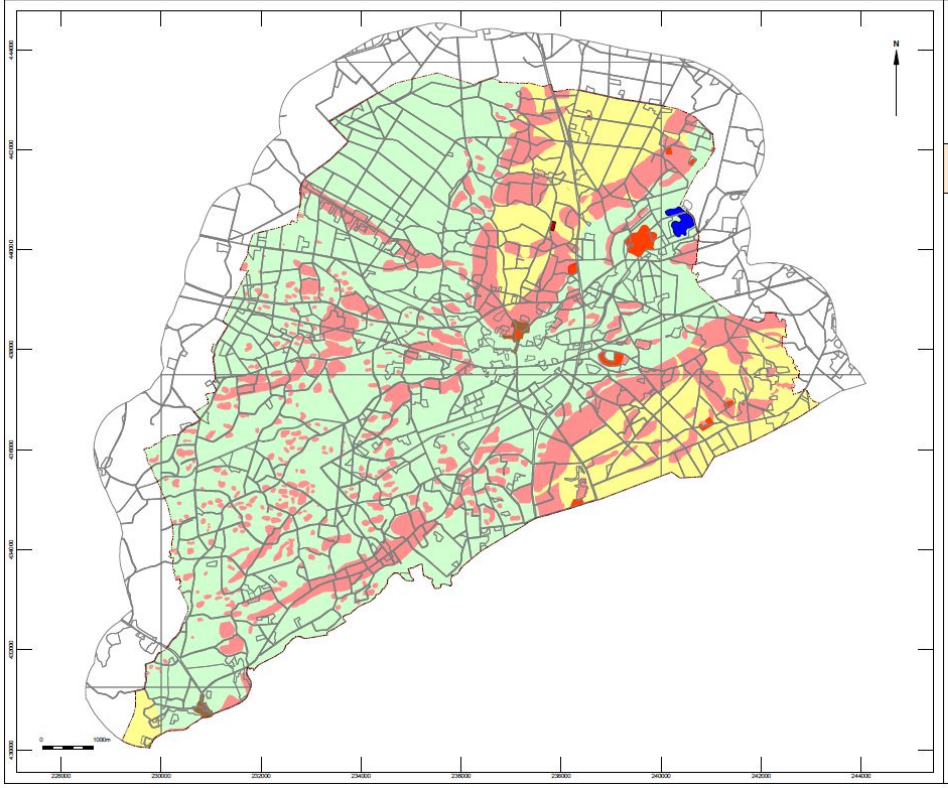

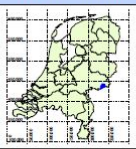

KAARTBIJLAGE 15A
MAATREGELENKAART

LEGENDA

- Categorie 1: Beschermd archeologisch monument
- Categorie 2: Archeologische waarde
- Categorie 3: Dorpskern 1850
- Categorie 4: Hoge archeologische verwachting
- Categorie 5: Gematigde archeologische verwachting
- Categorie 6: Lage archeologische verwachting
- Categorie 7: Water
- Categorie 8: Geen verwachting

OKTOBER 2009 / 1456 / RS